

Pregled Strateškoga plana ZPP-a 2023.-2027. za Republiku Hrvatsku

---

Pavkov, Milica

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:151:709233>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-02**

Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet
agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical
Sciences Osijek - Repository of the Faculty of
Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Milica Pavkov

Preddiplomski sveučilišni studij Poljoprivreda

Smjer Agroekonomika

**Pregled Strateškoga plana ZPP-a 2023.-2027. za Republiku
Hrvatsku**

Završni rad

Osijek, 2023.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Milica Pavkov

Preddiplomski sveučilišni studij Poljoprivreda

Smjer Agroekonomika

**Pregled Strateškoga plana ZPP-a 2023.-2027. za Republiku
Hrvatsku**

Završni rad

Povjerenstvo za ocjenu i obradu završnog rada:

1. doc. dr. sc. David Kranjac, mentor
2. prof. dr. sc. Tihana Sudarić, član
3. doc. dr. sc. Jelena Kristić, član

Osijek, 2023.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek
Preddiplomski sveučilišni studij Poljoprivreda, smjer Agroekonomika

Završni rad

Pregled Strateškoga plana ZPP-a 2023.-2027. za Republiku Hrvatsku

Sažetak: Zajednička poljoprivredna politika obuhvaća određene mjere, norme i pravila prema kojima članice unutar Europske Unije primaju određenu svotu novca za poljoprivredni sektor. Zajednička poljoprivredna politika kreirana je 1962. godine te je od tada provela niz reformi i sudjelovala u brojnim subvencioniranjima. Sve članice unutar Europske Unije imale su zadatak napraviti strateški plan za razdoblje između 2023. i 2027. gdje moraju ostvariti bolje rezultate u odnosu na prethodno razdoblje. Uz strateški plan, članice su dužne poštovati određena pravila i držati se mjera koje od njih zahtjeva zajednička poljoprivredna politika. Uz sve ciljeve koja zajednička poljoprivredna politika želi ostvariti, moraju se pratiti mjere vezane za okoliš i klimu. Za strateški plan članice su dužne pratiti deset ključnih ciljeva koje su temeljene na gospodarskim, socijalnim i okolišnim temama. Strateški plan Republike Hrvatske odobren je te se s njime krenulo u provedbu s 1.1.2023.

Ključne riječi: Zajednička poljoprivredna politika, Strateški plan, Republika Hrvatska

25 stranica, 2 slike, 17 literaturnih navoda

Završni rad je pohranjen: u Knjižnici Poljoprivrednog fakulteta u Osijeku i u digitalnom repozitoriju završnih i diplomskih radova Poljoprivrednog fakulteta u Osijeku

BASIC DOCUMENTATION CARD

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek
Undergraduate university study Agriculture, course Agroecconomics

BSc Thesis

Overview of the CAP Strategic Plan 2023-2027 for the Republic of Croatia

Summary: The Common Agricultural Policy covers certain measures, norms and rules according to which members within the European Union receive a certain amount of money for the agricultural sector. The Common Agricultural Policy was created in 1962 and since then it has implemented a series of reforms and participated in numerous subsidies. All members within the European Union had the task of creating a strategic plan for the period between 2023 and 2027, where they must achieve better results compared to the previous period. In addition to the strategic plan, the members are obliged to respect certain rules and adhere to the measures required of them by the common agricultural policy. Along with all the goals that the common agricultural policy wants to achieve, measures related to the environment and climate must be followed. For the strategic plan, the members are required to follow ten key goals, which are based on economic, social and environmental topics. The strategic plan of the Republic of Croatia was approved and started on January 1, 2023.

Keywords: Common Agricultural Policy, Strategic plan, Republic of Croatia

25 pages, 2 figures, 17 references

BSc Thesis is archived in Library of Faculty of Agriculture in Osijek and in digital repository of Faculty of Agriculture in Osijek

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. ZAJEDNIČKA POLJOPRIVREDNA POLITIKA	2
2.1 Povijesni kontekst ZPP-a od njegovog nastanka	2
2.3 Ciljevi ZPP-a.....	5
2.4 Načela ZPP-a	6
2.5 Prednosti ZPP-a	7
3. ZAJEDNIČKA POLJOPRIVREDNA POLITIKA ZA RAZDOBLJE IZMEĐU 2023. I 2027.	9
3.1 Deset ključnih ciljeva.....	9
3.2 Ključna područja reforme	10
4. ZPP U REPUBLICI HRVATSKOJ	12
5. STRATEŠKI PLAN ZPP U RAZDOBLJU OD 2023. DO 2027. GODINE U REPUBLICI HRVATSKOJ	14
5.1 SWOT analiza.....	15
5.2 Preporuke Europske Unije i Europske komisije	15
5.3 Provođenje SWOT analize.....	16
5.4 Izravna plaćanja	19
5.5 Ruralni razvoj	20
5.6 Financijski plan.....	21
6. ZAKLJUČAK.....	23
7. POPIS LITERATURE.....	24

1. UVOD

Zajednička poljoprivredna politika poljoprivrednicima pruža potporu u svrhu proizvodnje izuzetno kvalitetne hrane i hrane koja će cjenovno biti dostupna građanima Europske Unije (Europsko vijeće, 2023).

Zajednička poljoprivredna politika označava skup mjera i programa koje se moraju primijeniti kako bi se omogućilo subvencioniranje poljoprivrede unutar Europske Unije. Ova politika u cilju ima osigurati cijene koje će biti razumne, ali ujedno i pružiti hranu koja će biti visoke kvalitete. ZPP se smatra jednom od najvažnijih politika koja se provodi od strane Europske Unije, a malo manje od pola troškova se izdvaja za ZPP (Kesner-Škreb, 2008).

Republika Hrvatska kao najmlađa članica 2013. svoj je sektor agrara u cijelosti prilagodila uvjetima i pravilima poslovanja unutar posebnog tržišta kojem je glavni okvir Zajednička poljoprivredna politika. Financijski okviri i mjere ZPP-a Republici Hrvatskoj su doprinijele sredstva koja su dostupna svake godine i konstantno se povećavaju (Tušek, 2011).

Osim što Republika Hrvatska sudjeluje u Strateškom planu ZPPa- od 2023. do 2027., također je i prošla kroz jedno programsko razdoblje koje je trajalo sve do 2022. Navedeno programsko razdoblje je trebalo završiti ranije, no zbog dolaska pandemije COVID-19 došlo je do pomicanja roka. Od 1.1.2023. počinje nove razdoblje, to jest započeo je novi strateški plan za razdoblje između 2023. i 2027. godine. Strateški plan zapravo predstavlja dokument koji je osnova za financiranje svih sredstva iz EU poljoprivrednih fondova (Europska komisija).

Sve članice unutar Europske Unije, a posebice Republika Hrvatska jer je pri samom dnu po broju poljoprivrednih gospodarstava i poljoprivrednih proizvoda moraju za navedeno razdoblje napraviti kvalitetan strateški plan gdje će se povećati udio mladih osoba u poljoprivrednom sektoru, ali i povećati broj poljoprivrednih proizvoda te za to vrijeme paziti na okoliš i klimu kako ne bi došlo do klimatskih promjena.

2. ZAJEDNIČKA POLJOPRIVREDNA POLITIKA

Prije samog definiranja zajedničke poljoprivredne politike važno je definirati sam pojam poljoprivrede jer je to jedno od najstarijih zanimanja. Poljoprivreda se kao gospodarska djelatnost može definirati na razne načine. Prije su se pravile rasprave oko točne definicije, dok danas to nije kao prije. Poljoprivreda predstavlja gospodarsku djelatnost u kojoj se proizvode i stvaraju životinjski i biljni proizvodi. Najznačajniju ljudsku djelatnost upravo predstavlja poljoprivreda jer se pomoću nje pribavljaju osnovni prehrambeni proizvodi nužni za život (Žimberek, 2019).

2.1 Povijesni kontekst ZPP-a od njegovog nastanka

Pojam Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) podrazumijeva skup programa i mjera potpora poljoprivredi unutar članica Europske Unije. Pomoću raznih potpora uređuju se sama proizvodnja, kao i prodaja svih poljoprivrednih proizvoda između članica unutar Europske Unije. ZPP se temelji na zajedničkom unutarnjem tržištu, a za cilj imati osigurati razumne cijene za europske potrošače i odgovarajuće prihode za poljoprivrednike preko ustroja zajedničkih poljoprivrednih tržišnih organizacija, financijske solidarnosti, primjene načela jedinstvenih cijena i preferencijalnog pristupa prema poljoprivrednim proizvodima s područja zajednice. Godine 1962. ZPP je osnovana od strane šest država osnivačica te predstavlja najstariju politiku unutar Europske Unije koja se danas i dalje primjenjuje (Feeding Europe, 2019).

Jedna od najvažnije provedenih politika od strane Europske Unije upravo je zajednička poljoprivredna politika. Osim prethodno navedene definicije, ZPP se također može definirati kao skup programa i mjera vezanih za poljoprivredu koji su subvencionirani od strane Europske Unije. Cilj navedene politike je osigurati razumne cijene za europske potrošače prihvatljivih kvaliteta poljoprivrednih proizvoda, koji će pridonijeti zadovoljavajući dohodak poljoprivrednicima i koja će pridonijeti očuvanju ruralnog nasljeđa (Kesner-Škreb, 2008.)

Zajednička poljoprivredna politika u velikoj se mjeri razlikuje od ostalih politika unutar Europske Unije kao što su politike zdravstva, obrazovanja i slično. Najveća razlika je u tome što su odluke donesene provode zajedno među svim državama članicama, a ostale politike provode odluke svaka zasebno za svoju državu. Glavni razlog tomu je posebnost poljoprivrede nasuprot drugih djelatnosti, a razlozi su sljedeći (Feeding Europe):

- dohodak poljoprivrednika niži je za 40% u odnosu na ostale
- poljoprivreda uvelike ovisi o vremenskim i klimatskim uvjetima
- neusklađenost vremena za poljoprivrednika kako bi zadovoljio potražnju i mogućnosti

S ciljem očuvanja ruralne sredine i bioraznolikosti važno je da poljoprivrednici posluju na održiv, kao i ekološki prihvatljiv način. Zbog velikog utjecaja koji poljoprivreda ima na okoliš, kao i zbog određene doze nesigurnosti poslovanja poljoprivrednika ZPP ima u cilju provođenje 3 glavne mjere, a one su sljedeće (Uredba EU 1307/2013):

1. potpore dohotku – vezana su za direktna plaćanja kao što su naknade za poslovanje koje je ekološki prihvatljivo
2. tržišne mjere – cilj je riješiti neusklađenost u određenim trenucima između ponude i potražnje
3. mjere ruralnog razvoja

Izuzetno je važno da ZPP pomoću svojih ciljeva koje provodi osigura sigurnu opskrbu hrane za svoje potrošače ukoliko se dogodi krize i neočekivane situacije kao što je to slučaj sa COVID-19 i napadom Rusije na Ukrajinu. Upravo situacije kao što su te stvaraju poprilično veliki izazov za poljoprivredni i prehrambeni sustav. Za vrijeme pandemije zbog straha od nestašice unutar EU došlo je do kupovanja enormnih zaliha poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. Kako bi ZPP osigurala konstantnu proizvodnju i distribuciju hrane morala je odgovoriti propisima i mjerama kao što su (Europski parlament, 2022):

- mogućnost jednostavnijeg kretanje radnika preko granica
- pojednostavljena pravila
- povećanje pomoći državama

Sva sredstva koja se nisu iskoristila za ruralni razvoj, upotrijebila su se za kroz jedan period za privremenu pomoć posebno pogođenim slučajevima. Kako bi se osigurala sigurna opskrba hrana i riješila mogućnost krize unutar EU usvojen je mehanizam koordinacije i izvanredni plan.

Razvoj zajedničke poljoprivredne politike prolazio je kroz određeni broj reformi kroz povijest ovisno o tome kakve su okolnosti bile. Godine 1957. došlo je do stvaranje Europske ekonomske zajednice Rimskim ugovorom koja je obuhvaćala Njemačku, Luksemburg, Belgiju, Francusku, Nizozemsku i Italiju. Godine 1962. dolazi do nastanka ZPP-a koja je u cilju imala zajedničku politiku između članica EU s primarnim ciljem u vidu osiguranja hrane po primjerenim cijenama, kao i prihvatljivog životnog standarda poljoprivrednih proizvođača (Europska komisija).

Osim što je ZPP postigla željene rezultate, došlo je i do neočekivane prevelike proizvodnje i produktivnosti što za posljedicu ima veću proizvodnju hrane nego što je to zapravo potrebno. Zbog navedene pojave ZPP je bila primorana uvesti određene promjene i uvesti mjere koje ću prilagoditi nivo proizvodnje prema potrebama tržišta. Godine 1992. ZPP preusmjerava svoju podršku prema poljoprivrednim proizvođačima sklanjajući podršku s tržišta. Podrška je bila usmjerena direktnih isplatama potpora prema poljoprivrednicima. Uz sve to proizvođače se potiče na što je moguće veću ekološku proizvodnju. Godine 2003. ZPP usvaja novu reformu u vidu odvajanja subvencija od proizvodnje. Umjesto isplate prema proizvodnji, poljoprivrednicama se isplata vršila prema sljedećem (Europska komisija):

- brizi poljoprivrednog zemljišta
- poštivanje normi vezanih za okoliš
- poštivanje normi vezanih za dobrobit životinja
- sigurnosti hrane

Godine 2013. ZPP uvodi reformu s ciljem promicanja održive poljoprivrede, jačanja konkurentnosti sektora poljoprivrede, inovacija i stvaranja novih radnih mjesta.

Najnovija reforma ZPP postignuta je 2021. godine kao privremeni politički dogovor koji temelj za službeno odobravanje potrebnog zakonodavstva Europska parlamenta i Vijeća.

Između 2021. i 2022. na snazi je prijelazna uredba vezana na produljenje većine pravila ZPP od prošle reforme. S novim strateškim planom kreće se od 1. siječnja 2023. u svim državama članica Europske Unije (Europska komisija, 2020).

2.3 Ciljevi ZPP-a

Kao što svaka politika ima svoja pravila i mehanizma pomoću kojih se žele ostvariti željeni ciljevi, tako i ZPP ima svoja pravila i mehanizme. U većini se ta pravila i mehanizma odnose na kontrolu proizvodnje i prodaje, kao i samog plasiranja proizvoda poljoprivredne namjene unutar Europske Unije. Poseban se naglasak u okviru ZPP-a stavlja na razvoj ruralnih područja.

Osnovni razlog nastanka i postojanja ZPP-a upravo je njen glavni cilj pomoću kojeg se želi osigurati konstantna opskrba hrane za sve države članice Europske Unije. Uspjeh poslovanja poljoprivrednika glavni je faktor koji utječu na opskrbu hrane. Iz tog razloga pristižu novi ciljevi ZPP-a koji su usmjereni k potpori poljoprivrednika u njihovom poslovanju. Zbog djelovanja ZPP-a prava poljoprivrednika su zaštićena, primaju razne financijske potpore, potiče se njihova produktivnost i osigurava dovoljnu zaradu. Također, jedna od glavnih ciljeva je borba protiv klimatskih promjena. Važno je napomenuti da se ZPP nalaže za održivo upravljanje prirodnih resursa. Osim navedenog, ZPP se zalaže te potiče poljoprivrednike koji vode brigu o klimi, okolišu i resursima, a za posljedicu osiguravaju nagrade takvim poljoprivrednicima. U velikoj se mjeri potiče ruralni razvoj na područjima koja nisu razvijena unutar Europske Unije. U okvirima ruralnog razvoja, zadatak ZPP-a je povećanje obrađivanih površina, osiguranje da područja ostanu naseljena, zadržavanje ljudi u ruralnim sredinama, gradnja novih infrastruktura s ciljem olakšanja života u tim područjima. Nakon što se hrana proizvede od strane poljoprivrednika važna je distribucija prema mjestima ovisno o potrebama i potražnji. Kao što je važno da ne bude manjka hrana, jednako je važno da nema viškova. ZPP želi smanjiti neuravnoteženu snagu na tržištu tako što brine o malim poljoprivrednicima, malim farmama, zadrugama i OPG-ovima (Ministarstvo poljoprivrede, 2019).

Osim što je ZPP najstarija zajednička politika cjelokupno u okvirima Europske Unije, smatra se problematično i izuzetno kompleksnom politikom. U Ugovoru o funkcioniranju EU definirani su ciljevi ZPP-a. Izdvajaju se sljedeći ciljevi (Europsko Vijeće, 2023):

- unaprjeđenjem tehničkog napretka i učinkovite uporabe proizvodnih faktora stvara se povećanje poljoprivredne produktivnosti
- zadovoljavajući i solidan život poljoprivrednika
- osiguravanje proizvoda poljoprivredne i prehrambene namjene po pristupačnim cijenama
- sigurnost opskrbe tržišta
- stabilizacija tržišta

2.4 Načela ZPP-a

Zajednička poljoprivrednika u cilju ima provođenje tri temeljna načela koja će vrijediti jednako za sve članice Europske Unije. Tri temeljna načela ZPP-a su sljedeća (Tušek, 2015):

1. Jedinstveno tržište – označava slobodu kretanja robe među članicama Europske Unije te međusobno dogovaranje vezano za cijene, isplaćivanje potpora, pravila konkurencije, zajedničku vanjskotrgovinsku politiku, administrativne poslove i slično.
2. Prednost Unije – prednost se pruža proizvodima koji su EU podrijetla iznad uvoznih proizvoda. Želi se postići da unutarnje tržište bude zaštićeno od raznih poremećaja koje nastaje enormnom količinom uvoznih proizvoda nižih cijena.
3. Financijska solidarnost – svi troškovi dijele se između svih članica EU jednako.

Zaključuje se da ZPP radi sve kako bi zaštitili europske poljoprivrednike, stvorilo jedinstveno tržište s ciljem davanja značajne prednosti proizvoda iz EU. Također, vidljivo je da im je u cilju da sve članice EU uspiju pa se stoga svi troškovi jednako dijele.

Zajednička poljoprivredna politika temeljena je na dva osnovna stupa, a oni su sljedeći (Europska komisija, 2023):

1. a) Direktna potpora – sačinjena su od isplata namijenjenih poljoprivrednicima
b) Tržišne mjere – kako bi se uskladili razni faktori i izazovi utvrđena su pravila u okviru ZPP-a u Uredbi o zajedničkoj organizaciji tržišta
2. Ruralni razvoj – odnosi se na razvoj ruralnih područja

Prvi su stup ZPP-a direktna plaćanja i tržišne mjere. Prvi stup za cilj ima osiguranje poljoprivrednicima unutar Europske Unije zadovoljavajući dohodak. Tržišne se mjere odnose na usklađenost uravnoteženih cijena proizvoda poljoprivredne namjene. Putem direktnih plaćanja želi se osigurati zadovoljavajući dohodak. Ruralni razvoj drugi je stup ZPP-a. Na ruralni se razvoj potiče mjerama kao što su: modernizacija, zaštita okoliša, smanjenje klimatskih promjena, jačanje konkurencije, ulaganjima u obične usluge, osiguranju generacijske obnove.

2.5 Prednosti ZPP-a

Kroz cjelokupno sažeto poglavlje dobivaju se tri ključne činjenice koje karakteriziraju prednosti ZPP-a (Europska komisija, 2023):

1. Proizvodnja hrane - s obzirom da unutar Europske Unije ima preko 10 milijuna poljoprivrednih gospodarstava koji imaju približno 22 milijuna zaposlenih ljudi dolazi se do zaključka kako na tržištu postoje ogromne količine te izbor kvalitetnih i sigurnih proizvoda po prihvatljivim cijenama. U svijetu je poznata hrana i kulinarske tradicije od strane članica Europske Unije iz razloga što su među najvećim svjetskim proizvođačima i neto izvoznicima proizvoda poljoprivredne i prehrambene namjene. Upravo se od Europske Unije očekuje da imaju glavnu ulogu u garanciji opskrbe hrane u svijetu zbog svojih izuzetno bogatih poljoprivrednih resursa.
2. Razvoj ruralne zajednice – na području Europske Unije seoska područja i njima pripadajući prirodni resursi velik je broj radnih mjesta koji se mogu povezati s poljoprivredom. Poljoprivrednici su na samom početku proizvodnog lanca i potrebni su im zgrade, strojevi, gorivo, zdravstvena skrb za životinje, gnojivo i slično.

3. Različite su osobe na samom kraju proizvodnog lanca koje obavljaju poslove vezane za preradu, pripremu, pakiranje, skladištenje, distribuciju i prodaju hrane. Broj radnih mjesta koje su osigurani unutar Europske Unije zbog poljoprivrednog i prehrambenog sektora je blizu 40 milijuna.

Kako bi ostali efikasni, produktivni i moderni, poljoprivrednom sektoru na početku i kraju proizvodnog lanca nužan je što je brže moguć pristup novim informacijama vezanih za poljoprivredna pitanja, kretanja na tržištu i metodama uzgoja. U prethodnom strateškom planu koji se održavao u razdoblju između 2014. i 2020. godine resursi ZPP-a orijentirani su na poboljšanje internetske usluge, pružanja tehnologije što je moguće većih brzina i poboljšane infrastrukture za 6,4% ruralnog stanovništva, što je otprilike projektirano za 18 milijuna građana.

4. Okolišno održiva poljoprivreda – poljoprivrednici istovremeno imaju dva izazova koja uključuju šticeenje okoliša i bioraznolikosti za vrijeme proizvodnje hrane. Razumna uporaba prirodnih resursa važna je za proizvodnju te kvalitete hrane i današnjeg života, kao i za generacije u budućnosti.

3. ZAJEDNIČKA POLJOPRIVREDNA POLITIKA ZA RAZDOBLJE IZMEĐU 2023. I 2027.

U prosincu 2021. napravljen je sporazum vezan za reformu ZPP-a gdje je svaka članica Europske Unije dužna dostaviti vlastiti strateški plan u pogledu zajedničke poljoprivredne politike za razdoblje između 2023. i 2027. Novi se strateški plan temelji na zelenijem i pravednijem ZPP-u s ciljem što veće uspješnosti u vidu većeg doprinosa poljoprivrede za okolišne i klimatske ciljeve Europske Unije, pružanje orijentiranije potpore manjih poljoprivrednim gospodarstvima i veća fleksibilnost. Za navedeno razdoblje ukupno je pripremljeno 387 milijardi eura (Europsko vijeće, 2023).

3.1 Deset ključnih ciljeva

U vidu novog ZPP-a izrađeno je deset ključnih ciljeva koji su prikazani idućom slikom. Temelje se na gospodarskim, socijalnim i okolišnim temama, članice EU pomoću toga moraju izraditi svoj strateški plan.

Slika 1: Deset ključnih ciljeva

Izvor: izradio autor prema Europska komisija, 2023.

Pomoću deset ključnih ciljeva želi se omogućiti sljedeće (Europska komisija):

- što je moguće bolji položaj za poljoprivrednike u vrijednosnom lancu opskrbe prehrane
- smanjiti emisije stakleničkih plinova s ciljem smanjenja klimatskih promjena
- efikasno upravljanje prirodnih resursa kako bi se povećala briga za okoliš
- što moguće više očuvati krajolik uz zaustavljanje gubitka biološke raznolikosti
- privlačenje mladih poljoprivrednika kako bi se dogodila generacijska obnova
- veći broj zaposlenih u ruralnim mjestima
- osiguranje visoke kvalitete i sigurnosti hrane
- modernizacija i digitalizacija
- osiguranje potpore poljoprivrednicima kako bi se osigurali pravedni dohoci
- razvijanjem tehnologije i digitalizacije želi se povećati konkurentnost

3.2 Ključna područja reforme

Novi se ZPP sastoji od niza raznih reformi politika kako bi se osigurala održiva poljoprivreda i šumarstvo, a ključne reforme su sljedeće (Europska komisija):

1. Zeleniji ZPP – sve članice unutar Europske Unije dužne su iznijeti mjere vezane za okoliš i klime, no mjere moraju biti bolje u odnosu na prethodno razdoblje. Doprinos prema zelenom planu biti će velik nakon nacionalnih strateških planova. Isplate će biti uvjetovane strogim obveznim zahtjevima. Kako bi se potakle poljoprivredne metode koje su klimatski i ekološki zadovoljavajuće biti će namijenjeno 25% iznosa od direktnih plaćanja. Mjere vezane za potporu okoliša, klima, bioraznolikosti i dobrobiti životinja iznositi će 35% cjelokupnih sredstava. Za voćni i povrtni sektor namijenjeno je 15% iznosa koje se dodjeljuje za okoliš, što je 5% više u odnosu na prethodno razdoblje. Od cjelokupnog proračuna pripremljeno se 40% za klimatske ciljeve te 10% cjelokupnog iznosa pripremljeno je za EU ciljeve vezane za bioraznolikost.
2. Pravedniji ZPP – cilj je usmjeriti potpore onima kojima najviše treba. Sve države morati će minimalno izdvojiti svojih 10% iznosa od direktnog plaćanja za preraspodjelu potpore dohotka. Potporu od strane Europske Unije primati će samo aktivni poljoprivrednici. Plaćanje će se temeljiti putem radnih standarda unutar

Europske Unije, a cilj je korisnike potaknuti na bolje radne uvjete. Potpore će biti usklađenije između država članica. Od cjelokupnog iznosa od direktnih plaćanja članice Europske Unije dužne su minimalno 3% raspodijeliti za mlade poljoprivrednike. Cilj je povećati udio žena u poljoprivredi i uskladiti ravnopravnost između spolova.

3. Poboljšanje konkurentnosti – poljoprivrednici će imati bolji položaj u okvirima lanca opskrbe prehrane i stvoriti će se veća konkurentnost sektora poljoprivredne i prehrambene namjene. Poljoprivrednike se želi potaknuti na veću suradnju kako bi ostvarili kompenzacijsku moć na tržištu. Ponuda se želi uskladiti s potražnjom unutar Europe, a i izvan. U slučaju krize pripremljeno je najmanje 450 milijuna eura. Poboljšanje su potpore koje su vezane za vino zbog novih dogovorenih posebnih pravila.

4. ZPP U REPUBLICI HRVATSKOJ

Ljudi u Republici Hrvatskoj blisko su povezani sa zemljom i prostorom gdje boravi pa je iz tog razloga poljoprivreda srodna s ljudima na ovom području. Ljudi u Republici Hrvatskoj prošli kroz razne promjene koje su za posljedicu imali promjenu okolnosti u poljoprivrednim djelatnostima, a upravo jedna takva promjena okolnosti dogodila se sa ulaskom u Europsku Uniju.

Republika Hrvatska postala je punopravnom članicom Europske Unije 1. srpnja 2013. godine. Nakon toga morala se prilagoditi propisima i zakonima unutar Europske Unije. Važno stavka bila je ispunjenje raznih zahtjeva, regulativa i propisa koji su izuzetni važni za uspješno funkcioniranje ZPP-a. Nakon uspješno primijenjenih pravila bilo je važno održati sastanke vezane za visine i načine direktnih plaćanja, proizvodnim koeficijentima, potpori ruralnog razvoja i mjerama koje omogućuju jednostavniju implementaciju unutar Europske Unije. Kako bi se hrvatski poljoprivrednici jednostavnije snalazili oko nove politike formirana je Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju kojoj je glavni cilj pomoći ostvariti prava na potpore poljoprivrednicima (Tušek, 2015).

Kao što se u članicama Europske Unije primjenjuje ZPP na isti se način primjenjuje u Republici Hrvatskoj preko mjera u tri temeljne cjeline:

- direktna plaćanja
- mjere ruralnog razvoja
- tržišne mjere.

Navedene su mjere prilagođene svakoj članici Europske Unije prema njenim potrebama. Republika Hrvatska članstvom u ZPP-u ostvaraje razne mogućnosti uporabe financijskih sredstava u poljoprivredi. No, uz to ima obavezu plaćanja iz nacionalnih sredstava proračunu Europske Unije. U pogledu direktnog plaćanja, za vrijeme prve godine članstva Hrvatska je ostvarila pravo na 25% sredstava proračuna iz EU, 30% u drugoj godini, 35% u trećoj godini, 40% u četvrtoj godini, a zatim je uslijedilo povećanje u iznosu 10% svake godine (Tušek, 2015).

Iz razloga što je Republika Hrvatska bila dužna isplatiti poljoprivrednicima razliku iz državnog proračuna, poljoprivrednici su ostvarili pravo na puni iznos novčane potpore. Kad je završilo prijelazno razdoblje poljoprivrednici unutar Republike Hrvatske dobivali su

cjelokupan iznos direktnih isplata iz proračuna Europske Unije. Na veću tržišnu usmjerenost hrvatskih poljoprivrednika utjecalo je prekidanje povezanosti između visina potpora i proizvodnih količina. U razdoblju između 2014. i 2020. Republika Hrvatska ukupno je primila 2,2 milijarde eura za direktne isplate. Taj se novac raspodijelio na sljedeći način (Vučković, 2021):

- a) 926 milijuna eura – osnovna plaćanja
- b) 648,5 milijuna eura – zelena plaćanja
- c) 217 milijuna eura – preraspodijeljena plaćanja
- d) 40,7 milijuna eura – mladi poljoprivrednici
- e) 362,8 milijuna eura – proizvodno vezane potpore

U istom razdoblju u šest godina je isplaćeno 1,7 milijardi eura za mjere ruralnog razvoja. Minimalno 30% tog iznosa namijenjeno je bilo za okoliš i klimu (Vučković, 2021).

Republika Hrvatska bogata je raznolikošću i raznovrsnošću resursa koji su neophodni za razne oblike poljoprivrede kao što su uzgoj i prodaja: vina, industrijskog bilja, pšenice, voća i povrća, maslinovog ulja i slično. Osim navedenog, Republika Hrvatska je na zavidnom geografskom položaju. Kada se to sve rezimira vidljivo je da je potencijal velik, no nažalost nije ispunjen. Broj problema poprilično je velik, a na rješavanju istih ne radi se koliko bi se trebalo raditi.

Zajednička poljoprivredna politika omogućava razne mehanizme i mjere koje se trebaju iskoristiti za preobrazbu hrvatske poljoprivrede. Ulaskom u EU dolazi se do mnogobrojnih prednosti, no to nije dovoljno dobro iskorišteno te Republika Hrvatska zajedničkim radom mora pronaći odgovarajuće rješenje gdje će svi profitirati, a sukladno tomu iskoristiti se svi potencijali koje Republika Hrvatska ima.

5. STRATEŠKI PLAN ZPP U RAZDOBLJU OD 2023. DO 2027. GODINE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Kao što svaka država unutar Europske Unije ima zadatak napraviti svoj nacionalni strateški plan ZPP-a za razdoblje između 2023. i 2027., isto tako mora i Republika Hrvatska. Cilj strateških planova svih država članica je ostvarenje kompletnog strateškog plana ZPP-a te zelenog plana Europske Unije.

Naglasak na strateški plan su mladi poljoprivrednici, a za mladog poljoprivrednika se može reći da je fizička osoba starija od 18 godina koja je po prvi put postavljena kao nositelj poljoprivrednog gospodarstva, ali ne dulje od 5 godina u godini podnošenja zahtjeva za potporu/u trenutku podnošenja zahtjeva za potporu te koja samostalno upravlja poljoprivrednim gospodarstvom i odgovorna je za obavljanje poljoprivrednih aktivnosti na gospodarstvu na poljoprivrednim resursima u posjedu (zemljište, stoku) koji su upisani u nadležne registre. Pod mladim poljoprivrednicima se smatraju osobe mlađe od 40 godina (Ministarstvo poljoprivrede, 2019).

Republika Hrvatska svoj je strateški plan za razdoblje između 2023. i 2027. poslala 23. rujna 2022. godine. Odgovor komisije čekao se šest tjedan, a isti je odobren od strane Europske komisije. Osnovni dokument za uporabu sredstava za poljoprivredu iz europskih fondova naziva se strateški plan. Cjelokupni iznos financiranja biti će raspoređen prema poljoprivrednicima, proizvođačima poljoprivredne namjene, šumo posjednicima, organizaciji proizvođača te raznim grupama. Strateški je plan za navedeno razdoblje vrijedan više od 237 milijuna eura. Za opstanak i napredak poljoprivrede unutar Republike Hrvatske ključna je generacijska obnova. Potpora za mlade osigurana je iz direktnih plaćanja ruralnog razvoja te iznosi skoro 114 milijuna eura (Ministarstvo poljoprivrede, 2019).

5.1 SWOT analiza

Postupak izrade strateškog plana sastoji se od nekoliko koraka, a prvi od njih je izrada SWOT analize, odnosno analize koja se veže za stanje poljoprivrednog gospodarstva. Navedena se analiza obavlja uspoređivanjem s ostalim članicama Europske Unije. Nakon analize i uspoređivanja s ostalim članicama EU poljoprivrednog gospodarstva unutar Republike Hrvatske, došlo se do sljedećih rezultata (Vučković, 2021):

- RH zaostaje u produktivnosti i konkurentnosti na tržištu
- ostvareni su bolji klimatski uvjeti u odnosu na ostale članice unutar EU
- najveći problem predstavlja generacijska obnova
- depopulacija
- nedovoljna i slaba infrastruktura
- negativna demografska kretanja unutar ruralnih sredina
-

5.2 Preporuke Europske Unije i Europske komisije

Nakon što se obavio prvi korak, odnosno nakon što se izradila SWOT analiza vrijeme je za drugi korak koji uključuje kreiranje plana uzimajući u obzir savjete i smjernice od strane Europske Unije za Republiku Hrvatsku. Dobiveni savjeti i preporuke su sljedeće (Feeding Europe):

- poboljšanje diversifikacije poljoprivrednog sektora sa sigurnom opskrbom hrane tako da se ojača konkurentnost sektora tako da se potiču manji i srednji poduzetnici
- veći iznos novca usmjeriti u modernizaciju i inovaciju poljoprivrede kroz razne financijske instrumente, a najvažnije – nepovratne potpore
- poboljšanje zaštite okoliša, kao i klime što za posljedicu ima povećavanje angažmana ciljeva Europske Unije upravo u tom području. Najbolji primjeri za treću preporuku su: osiguranje nužnih poljoprivrednih površina različitih obilježja, kao i angažman cilju europskog zelenog plana vezanog za gubitke hranjivih tvari tla sa kvalitetnijom uporabom gnojiva.
- poboljšanje unutar ruralnih mjesta na području socioekonomske strukture s ciljem razvoja ruralnih prostora

Na jednak se način primjenjuju savjeti i smjerni od strane Europske komisije koje se odnose na:

- poticanje višeg obrazovanja
- komunikacija s ciljem razmjene znanja
- digitalizacija poljoprivrede
- digitalizacija ruralnih područja
- poboljšanja inovacija

5.3 Provođenje SWOT analize

Nakon što su utvrđene preporuke od strane Europske Unije i Europske komisije, Republika Hrvatska dužna je provesti SWOT analiza, odnosno odrediti sve prednosti i mane, te prilike i prijetnje. U slučaju da je potrebno obavlja se intervencija strateškog plana. Zadnja stvar koja ostaje je izrada financijskog proračuna za navedeno razdoblje, a posebice za područje koje nije obuhvaćeno direktnim plaćanjem, ruralnom razvoju i sektorskim intervencijama.

Kroz provođenje SWOT analize, Republika Hrvatska se za svoj strateški plan odlučila na sljedeća četiri elementa (Vučković, 2021):

- zadržavanje snažnih elemenata koji su zajednički
- sustav baziran na učinkovitost koja će voditi uspješnosti
- jednostavnost i smanjenje opterećenje administracije
- kvalitetnija orijentacija sukladno potrebama

Za vrijeme izrade plana, puno se posvetilo europskom zelenom planu kojeg je moguće podijeliti na 2 dijela (Vučković, 2021):

1. unaprjeđenje standarda i uvjeta koji se dotiču klime i okoliša unutar Europske Unije te ga je obavezno primijeniti
2. prilagodljivost poljoprivrednika s ciljem bolje i uspješnije suradnje te većih ambicija koje će dovesti do inovacija

U svom je strateškom planu Republika Hrvatska isporučila određeni broj rješenja koji mogu pomoći u poboljšanju poljoprivrednog sektora. Jedno od rješenja je što je moguće više povezati poljoprivredu s prehrambenom industrijom koja za posljedicu može imati stvaranje novih radnih mjesta. Također, radi se na smanjenju uvoza kako bi se omogućio bolji plasman na domaćem tržištu poljoprivrednicima. Proizvodni se troškovi žele smanjiti pomoću bolje prilagodbe na klimatske uvjete. U pogledima cjelokupnog regionalnog razvoja obavljati će se ulaganja u infrastrukture, kao i povećanje usluga ruralnih sredina Ministarstvo poljoprivrede (2021).

Modernizacijom tehnologije doći do lakšeg pristupa tržištu, novim informacijama i razvijanju znanja. Republika Hrvatska odlučila se na viziju koja se odnosi na proizvodnju velikih količina izuzetno visokih kvaliteta hrane po pristupačnim cijenama koje će ojačati konkurentnost, rentabilno upravljanje prirodnih resursa u nejednolikim klimatskim uvjetima te povećati zaposlenost koja će za posljedicu donijeti kvalitetniji život u ruralnim područjima Ministarstvo poljoprivrede (2021).

Četiri konkretna temeljna strateška cilja za provođenje strateškog plana u razdoblju između 2023. i 2027. unutar Republike Hrvatske su sljedeća (Vučković, 2021):

- veća produktivnost sektora poljoprivredne i prehrambene namjene koje dovodi do jačanja konkurentnosti na tržištu
- jačanje otpornosti i održivosti poljoprivrede ovisno o klimatskim promjenama
- unaprjeđenje uvjeta života u ruralnim mjestima koje se želi postići obnovom ruralnog gospodarstva
- što je moguće više poticati na inovacije u sektoru poljoprivredo-prehrambene namjene

STRATEŠKI CILJ	RAZVOJNA POTREBA
I. Povećanje produktivnosti i konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora	<ol style="list-style-type: none"> 1. Povećati dodanu vrijednost poljoprivredne proizvodnje 2. Povećati pravičnost dodjele potpore dohotku 3. Unaprijediti povezanost u lancu od proizvođača do potrošača. 4. Unaprijediti poduzetničke sposobnosti proizvođača u poljoprivredno-prehrambenom sektoru 5. Uskladiti proizvodnju sa zahtjevima tržišta 6. Poticati veće sudjelovanje proizvođača u sustavima kvalitete 7. Unaprijediti vještine radne snage u poljoprivredno-prehrambenom lancu
II. Jačanje održivosti i otpornosti poljoprivrede na klimatske promjene	<ol style="list-style-type: none"> 8. Poboljšati okolišnu održivost poljoprivrednih praksi 9. Unaprijediti usklađenost između proizvodnih sustava i okolišnih uvjeta 10. Više i učinkovitije koristiti instrumente za upravljanje rizicima 11. Unaprijediti funkcioniranje tržišta poljoprivrednim zemljištem
III. Obnova ruralnog gospodarstva i unaprjeđenje uvjeta života u ruralnim područjima	<ol style="list-style-type: none"> 12. Unaprijediti koordinaciju i komplementarnost između intervencija u ruralnim područjima 13. Unaprijediti javnu infrastrukturu u ruralnim područjima
IV. Poticanje inovacija u poljoprivredno-prehrambenom sektoru	<ol style="list-style-type: none"> 14. Potaknuti ulaganja usmjerena u tehnologiju i inovacije 15. Unaprijediti pristup istraživanjima i razvoju te korištenje znanja i tehnologija u poljoprivrednom sektoru

Slika 2: Detaljna četiri temeljna strateška cilja, izvor: Vučković, 2021.

Uz navedeni strateški plan provedene su četiri reforme i njihove investicije kako bi se unaprijedila uporaba prirodnih resursa, kao i jačanje lanca opskrbe hrane (Vučković, 2021):

- Uspostavljanje mreže kadrovske infrastrukture s ciljem jačanja tržišnog lanca koji je vezan za voće i povrće. Investicija će biti gradnja logističkih centara za distribuciju voća i povrća.

- Unaprjeđenje sistema koji je vezan za rekonstrukciju poljoprivrednog zemljišta i komasaciju. Investicije se odnose na program konstantnog nadgledanja stanja zemljišta poljoprivredne namjene i komasacije poljoprivrednog zemljišta.

- Digitalna transformacija poljoprivrede gdje se želi investirati u pametnu poljoprivredu i digitalne javne usluge.

- Pobljšanje sistema koji je vezan za doniranje hrane, a investicijom se želi napraviti infrastrukturno opremanje posrednika i banke hrane u sustavu doniranja hrane.

Strateški plan za razdoblje između 2023. i 2027. odobren je, a s njim se započelo 1.1.2023.

5.4 Izravna plaćanja

Izravna plaćanja, odnosno izravne potpore se sastoje od plaćanja koja su izravno dodijeljena poljoprivrednicima kako bi im se pružila sigurnosna mreža. Drugim riječima poljoprivrednicima se žele osigurati dovoljna sredstva za njihovo poslovanje. Pomoću izravnih plaćanja se pružaju sljedeće mjere (Europsko vijeće):

- poljoprivrednici dobivaju potporu, a za uzvrat su dužni držati se standarda i voditi brigu o svojim poljoprivrednim zemljištima
- održavanje poljoprivredne aktivnosti u cijeloj Europskoj Uniji
- prilagođavanje situacijama na terenu
- oni poljoprivrednici koji ne budu poštovali određene zahtjeve dobiti će mizernu potporu ili ju neće dobiti
- poljoprivrednici ispunjavaju želje i potrebe potrošača.

Za ostvarivanje izravnih plaćanja minimalna prihvatljiva poljoprivredna površina iznosi 1 hektar. U slučaju proizvodno vezanih izravnih plaćanja minimalni iznos potpore iznosi 200 eura. Prag minimalne prihvatljive površine od 1 ha udovoljava zahtjevu smanjenja administrativnog opterećenja koje ne premašuje koristi od dodjele potpore. Prema podacima za 2020. godinu, od ukupno 110.021 korisnika, njih 5.426 (4,93%) ima manje od 1 ha. Ovaj prag također ispunjava zahtjev za učinkovitim doprinosom izravnih plaćanja ispunjenju ciljeva postavljenih u članku 6. stavku 1. U slučaju proizvodno vezane potpore u stočarstvu za korisnike bez prihvatljivog najmanje 1 ha poljoprivrednog zemljišta, postavljeni prag od 200 EUR isključuje posebno ekstenzivna poljoprivredna gospodarstva i smanjuje administrativno opterećenje koje ne premašuje koristi od dodjele potpore, s obzirom da bi se u tim slučajevima pojavili mali iznosi potpora. Prema podacima za 2020. godinu, postoji 349 korisnika koji su ukupno primili samo 47.901 € izravnih plaćanja. Osnovna dohodovna potpora za održivost je nevezana potpora koja se isplaćuje po prihvatljivom hektaru i nije uvjetovana vrstom ili obujmom proizvodnje, niti je povezana s cijenom proizvoda. Potpora se odobrava za provedbu poljoprivredne aktivnosti, koja može biti proizvodnja poljoprivrednih proizvoda ili održavanje poljoprivrednog zemljišta u stanju pogodnom za proizvodnju (Ministarstvo poljoprivrede).

5.5 Ruralni razvoj

Ruralni stup u ZPP-u predstavlja drugi stup koji jačanjem gospodarske, okolišne i socijalne održivosti ruralnih područja ojačava prvi stup. Čak 63% zemljišta u Republici Hrvatskoj čine ruralna područja, a ruralna područja predstavljaju područja koja su izvan granica bilo kojeg naseljenog mjesta koje nose titulu gradske općine ili grada. Mjere koje će se postići zbog ruralnog razvoja uključuju gotovo 15000 novih radnih mjesta, dodjeljivanje posebnih poticaja za mlađe poljoprivrednike od 40 godina, usmjerenje prema boljim životnim uvjetima za stoku, razvoj šumarske infrastrukture, očuvanje i obnavljanje ekosustava, smanjivanje siromaštva, poticaje prijenosa inovacija i znanja te ulaganje u klimu i okoliš (Europska komisija, 2019).

Važno je smanjiti upotrebu zaštitnih sredstava u višegodišnjim nasadima kako bi ruralni razvoj bio na vrhuncu. Intervencija se provodi na cijelom teritoriju Republike Hrvatske. Intervencija ima za cilj smanjiti pritisak intenzivne poljoprivrede na okoliš kroz smanjenje onečišćenja tla, vode i zraka reduciranom i pravovremenom primjenom zaštitnih sredstava (SO5). Manji broj tretiranja protiv štetnika povoljno utječe na stanje bioraznolikosti (SO6). Intervencija uključuje 3 operacije (Ministarstvo poljoprivrede, 2019):

- Korištenje feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki
- Metoda konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima
- Mehaničko uništavanje korova unutar redova višegodišnjih nasada

Korištenjem feromonskih, vizualnih i hranidbenih klopki u praćenju štetnika znatno se smanjuje broj tretiranja insekticidima i povećava učinkovitost insekticida. Praćenjem štetnika pomoću feromonskih i vizualnih klopki te suzbijanjem štetnika u optimalnom roku smanjuje se broj tretiranja insekticidima i do 30 %, a time se smanjuje „pritisak“ ostataka kemijskih sredstava na tlo i podzemne vode. Štetnici se suzbijaju samo u slučaju kada njihova brojnost može dovesti do štete u višegodišnjem nasadu. Korištenje metode konfuzije štetnika u višegodišnjim nasadima rezultira poremećajem reproduktivnog ciklusa štetnika, a može u potpunosti spriječiti parenje. Ovime se smanjuje broja štetnika kao i broj potrebnih tretiranja nasada insekticidima. Gore navedene operacije ublažavaju negativan učinak poljoprivrede na okoliš, povećavaju bioraznolikost, smanjuju uporabu kemijskih sredstava uz istovremenu zaštitu populacije korisnih prirodnih predatora. Dio prostora koji se nalazi između debla ili čokota i armature uobičajeno se tretira herbicidima.

Kako bi se izbjeglo tretiranje herbicidima, s obzirom da se radi o vrlo uskom pojasu („zaštićeni prostor”), potrebno je koristiti posebnu poljoprivrednu mehanizaciju i opremu koja može spriječiti rast korova, a da pri tome ne dolazi do oštećenja debla ili čokota. Mehaničkim uništavanjem korova izbjegava se korištenje herbicida čime se smanjuje pritisak onečišćujućih tvari na tlo, vodu i zrak. Korištenje posebne mehanizacije u zaštićenom području omogućuje da tlo zadrži funkciju zaštitnog sloja pa nema opasnosti od erozije dok usitnjeni biljni materijal ostaje na površini i obogaćuje tlo organskom tvari.

5.6 Financijski plan

Financijski plan za strateški plan Zajedničke poljoprivredne politike sastoji se od velikih ulaganja, a najvažnija i najveća ulaganja će se izdvojiti za sljedeće (Ministarstvo poljoprivrede):

- Izravna plaćanja će za strateški plan iznositi 1.873.851.185,00€ što je ravnomjerno raspoređeno po svim godinama za strateški plan.
- Za ciljeve povezane s okolišem i klimom je rezervirano minimalno 35% sredstava, a to u novčanom smislu za 2023. godinu znači 99.475.307,22€, a naredne godine se očekuje porast od otprilike 10% i taj će iznos onda vrijediti do 2028. godine. Ukupan iznos koji će se izdvojiti za ciljeve povezane s okolišem i klimom je 539.494.811,50€.
- Za mlade poljoprivredne je rezervirano ukupno 98.653.494,70€ uz dodatak od 56.215.535,00€.
- Godišnji iznosi rezervirani za eko-scheme u sklopu izravnih plaćanja iznose ukupno 468.462.796,25€.
- Osnovna potpora dohotku za održivost iznosi 142.412.690,06€ na godišnjoj bazi.

Osim prethodno navedenoga, također su prisutne i eko-scheme koje uključuju razne sheme poput shema klimu, okoliš i dobrobit životinja. Ukupno ima sedam eko-shema, a one se mogu razvrstati prema tome koliko se izdvaja za koju shemu na temelju planiranog jediničnog iznosa (hektar), a to se prikazuje prema sljedećem:

- a) Intenzivna raznolikost poljoprivrednih površina – minimalni iznos za planirani jedinični iznos iznosi 58.5€ godišnje, a maksimalni 71.5€. Ukupno se planira izdvojiti 205,793,250,00€.

- b) Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima - minimalni iznos za planirani jedinični iznos iznosi 90€ godišnje, a maksimalni iznos nije definiran. Ukupno se planira izdvojiti 48.420.000,00€.
- c) Intenzivno održavanje ekološki značajnih površina - minimalni iznos za planirani jedinični iznos iznosi 117€ godišnje, a maksimalni 147€. Ukupno se planira izdvojiti 5.200.000,00€.
- d) Uporaba stajskog gnoja na oraničnim površinama - minimalni iznos za planirani jedinični iznos iznosi 193.5€ godišnje, a maksimalni iznos nije definiran. Ukupno se planira izdvojiti 70.950.000,00€.
- e) Minimalni udio leguminoza od 20% unutar poljoprivrednih površina - minimalni iznos za planirani jedinični iznos iznosi 144.90€ godišnje, a maksimalni 177.10€. Ukupno se planira izdvojiti 56.350.000,00€.
- f) Konzervacijska poljoprivreda - minimalni iznos za planirani jedinični iznos iznosi 175€ godišnje, a maksimalni 325€. Ukupno se planira izdvojiti 37.500.000,00€.
- g) Očuvanje travnja velike prirodne vrijednosti - minimalni iznos za planirani jedinični iznos iznosi 229.5€ godišnje, a maksimalni 280.5€. Ukupno se planira izdvojiti 19.762.500,00€.

6. ZAKLJUČAK

Pregledom dostupnih literaturnih izvora može se zaključiti kako Zajednička poljoprivredna politika u velikoj mjeri pomaže poljoprivrednicima. Nadalje, Zajednička poljoprivredna politika osim što podrazumijeva skup programa i mjera potpora poljoprivredi unutar članica Europske Unije, također stremi očuvanju ruralne sredine i bioraznolikosti. Navedeno potkrepljuje snažan naglasak politike u smislu značenja održivog poslovanja poljoprivrednika na ekološki prihvatljiv način. ZPP općenito ima za cilj provođenja slijedećih smjerova politike koji se očituju kroz potpore dohotku, tržišne mjere i mjere ruralnog razvoja. Neki od podciljeva ZPP-a su unaprjeđenje tehničkog napretka i učinkovite uporabe proizvodnih faktora za povećanje poljoprivredne produktivnosti, zadovoljavajući i solidan život poljoprivrednika, osiguravanje proizvoda poljoprivredne i prehrambene namjene po pristupačnim cijenama, sigurnost opskrbe tržišta i stabilizacija tržišta. U prosincu 2021. napravljen je sporazum vezan za reformu ZPP-a gdje je svaka članica Europske Unije dužna dostaviti vlastiti strateški plan u pogledu zajedničke poljoprivredne politike za razdoblje između 2023. i 2027. Novi se strateški plan temelji na zelenijem i pravednijem ZPP-u s ciljem što veće uspješnosti u vidu većeg doprinosa poljoprivrede za okolišne i klimatske ciljeve Europske Unije. Kao što svaka država unutar Europske Unije ima zadatak napraviti svoj nacionalni strateški plan ZPP-a za razdoblje između 2023. i 2027., isto tako je morala i Republika Hrvatska u kojem je morala odraziti daleko veću ambiciju prema zelenim politikama uz uvažavanja vlastitih potreba prema investicijama u proizvodnju. zaostaje u odnosu na ostatak tržišta. Kako bi se Republika Hrvatska plasirala na tržište važno je da više potiče poljoprivredu, unaprijedi ju u vidu digitalizacije te da teži za ruralnim razvojem.

7. POPIS LITERATURE

Rad u časopisu

1. Kesner-Škreb, M. (2008). Zajednička poljoprivredna politika Europske unije. Financijska teorija i praksa, Vol. 32 No. 4. Zagreb: Institut za financije. <https://hrcak.srce.hr/34070> (21.1.2023).

Izvori na internetu

2. Europska komisija. Ključni ciljevi politike ZPP-a za razdoblje 2023. – 2027. https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-2023-27/key-policy-objectives-cap-2023-27_hr (19.1.2023).

3. Europska komisija. Ruralni razvoj. https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/rural-development_hr (13.9.2023).

4. Europska komisija. Ukratko o strateškom planu: Hrvatske u okviru ZPP-a. <https://ruralnirazvoj.hr/files/Ukratko-o-Strateskom-planu-RH.pdf> (10.9.2023.)

5. Europska komisija. Ukratko o zajedničkoj poljoprivrednoj politici. https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-glance_hr (17.1.2023).

6. Europska komisija. Zajednička poljoprivredna politika: 2023. – 2027. https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-2023-27_hr#keyareasofreform (19.1.2023).

7. Europski parlament (2022). Izvješće o jačanju višegodišnjeg financijskog okvira 2021. – 2027.: otporan proračun EU-a prilagođen novim izazovima. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0281_HR.html (16.1.2023.)

8. Europsko vijeće (2023). Zajednička poljoprivredna politika. <https://www.consilium.europa.eu/hr/policies/cap-introduction/> (18.1.2023.)

9. Europsko vijeće (2023). Zajednička poljoprivredna politika za razdoblje 2023. – 2027. <https://www.consilium.europa.eu/hr/policies/cap-introduction/cap-future-2020-common-agricultural-policy-2023-2027/> (19.1.2023).
10. Feeding Europe. 60 years of common agricultural policy. https://agriculture.ec.europa.eu/system/files/2022-04/60-years-cap_en_0.pdf (16.1.2023).
11. Ministarstvo poljoprivrede (2021). Predstavljen Strateški plan ZPP-a do 2027. <https://ruralnirazvoj.hr/predstavljen-strateski-plan-zpp-a-do-2027/> (22.1.2023).
12. Ministarstvo poljoprivrede. Prioriteti hrvatske politike. <https://poljoprivreda.gov.hr/istaknute-teme/poljoprivreda-173/poljoprivredna-politika/prioriteti-hrvatske-politike/179> (17.1.2023).
13. Ministarstvo poljoprivrede. Strateški plan ZPP 2023.-2027. poslan na odobrenje u Europsku komisiju. <https://poljoprivreda.gov.hr/vijesti/strateski-plan-zpp-2023-2027-poslan-na-odobrenje-u-europsku-komisiju/5702> (21.1.2023).
14. Tušek, Z. (2011). Vodič kroz poljoprivrednu politiku. Zagreb: Naklada: 15000. https://razvoj.gov.hr/UserDocsImages//arhiva/Publikacije/ostale%20publikacije//CAP_Info_campaign_brochure.pdf (10.9.2023.)
15. Uredba EU 1307/2013. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1307> (16.1.2023.)
16. Vučković, M. (2021). Nacionalni strateški plan ZPP-a. <https://nrm.hr/files/Nacionalni-Strateski-plan-ZPP-a.pdf> (20.1.2023.)
17. Žimberek, T. Poljoprivreda – Osnovni pojmovi. https://www.agr.unizg.hr/upload/nastava/upisi-pripreme_poljoprivreda_osnovni_pojmovi.pdf (16.1.2023).